

Regionale Klachtencommissie Wvggz Friesland BESLISSING

Klaagschriftnummer: KC 2021-09

Inzake

Klager, opgenomen met een zorgmachtiging in de HIC-kliniek van GGZ Friesland, bijgestaan door de pvp;
tegen
verweerder, psychiater

A. De klacht

1. Klager verzet zich tegen dwangbehandeling door middel van medicatie.

Deze klacht valt onder de werking van de klachtregeling zoals opgenomen in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

B. De gevolgde procedure

1. Op 17 mei 2021 heeft de klachtencommissie (hierna: de commissie) een klaagschrift van klager ontvangen.
2. Klager heeft in zijn klaagschrift ook schorsing van de beslissing van verweerder verzocht. Een andere voorzitter van de klachtencommissie heeft op 19 mei 2021 de beslissing van verweerder geschorst.
3. Verweerder heeft op 24 mei 2021 een verweerschrift ingediend. De pvp heeft op 25 mei 2021 een toelichting op de klacht ingediend en een onderbouwing van het verzoek tot schadevergoeding.
4. De commissie heeft de klacht behandeld op 26 mei 2021 door middel van een beeldbelverbinding in verband met Covid-19 maatregelen. Klager, de pvp en verweerder hebben de zitting elk met een eigen verbinding bijgewoond.
5. Klager heeft toestemming gegeven om zijn dossier voor partijen en de commissie ter inzage te leggen.
6. Ter zitting hebben partijen hun standpunten nader toegelicht. Van de hoorzitting is een verslag gemaakt dat met deze beslissing wordt meegezonden.

C. Feiten en standpunten van partijen

1. De commissie vindt de volgende feiten van belang voor de beoordeling van de klacht.
2. Klager is op 10 april 2021 opgenomen in de HIC-kliniek met een crisismaatregel die gold van 10 april 2021 19:42 uur tot en met 13 april 2021 19:42 uur. Aansluitend is door de rechtbank Noord-Nederland, locatie Leeuwarden een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend, geldend tot en met 6 mei 2021, waarna bij beschikking van 18 mei 2021 door de rechtbank een zorgmachtiging is afgegeven, geldend tot en met 18 november 2021. In de crisismaatregel, de voortgezette crisismaatregel en in de zorgmachtiging is onder meer aangegeven dat verplichte zorg kan worden verleend in de vorm van toedienen van vocht, voeding en medicatie.
3. Op 10 april 2021 heeft psychiater ... ten aanzien van klager een beslissing tot verlenen van verplichte zorg genomen. Daarin staat vermeld:

Datum verplichte zorg	10-apr-2021
Vorm verplichte zorg	Crisismaatregel
De verplichte zorg zal bestaan uit	Toedienen van vocht, voeding en medicatie, verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis, of vanwege die stoornis, ter behandeling van een somatische stoornis Beperken van de bewegingsvrijheid Insluiten Uitoefenen van toezicht op betrokkene Aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat betrokkene iets moet doen of nalaten, waaronder het gebruik van communicatiemiddelen Opnemen in een accommodatie
Motivatie toediening	Betrokkene is manisch psychotisch, daarom is het noodzakelijk dat betrokkene antipsychotische, stemmingsstabiliserende en rustgevendende medicatie gaat gebruiken om de manische en psychotische symptomen die betrokkene heeft te kunnen behandelen en ook om terugval te voorkomen. Tevens zijn deze psychofarmaca noodzakelijk om het ernstig nadeel voortkomend uit de manisch psychotische stoornis weg te nemen en stabiliteit in functioneren te verkrijgen. Bij veilig gebruik van antipsychotica en stemmingsstabilisatoren horen labcontroles.

Verder blijkt, kort samengevat, uit de beslissing dat onderzoek is gedaan op 10 april 2021 en dat de bevindingen die dag met klager zijn besproken. Aangegeven is in de beslissing dat bij klager sprake is van een manisch psychotische stoornis waarbij ziektebesef en ziekte inzicht volledig ontbreken, waardoor klager zorg niet nodig vindt. Klager is door zijn gedrag in elkaar geslagen, maar is ook dreigend naar hulpverleners, en familie, valt mensen lastig en heeft een politieagent gestalkt. In de beslissing van 10 april 2021 staat verder vermeld dat er geen mogelijkheden zijn voor zorg op vrijwillige basis en dat er ook geen lichtere middelen voorhanden zijn voor het verlenen van verplichte zorg. In de beslissing is verder vermeld dat klager niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

4. Op 25 april 2021 is klager overgeplaatst naar de HIC-kliniek in
Op 12 mei 2021 heeft verweerder met klager besproken dat hij op 20 mei 2021 zal starten met een depot paliperidon. Voorafgaand zal klager eerst orale medicatie moeten nemen.

Standpunt van klager

5. Volgens klager is er geen serieus gesprek gevoerd over medicatie en alternatieven. Hij wil in ieder geval geen depot paliperidon. In het verleden heeft hij lithium gehad, daar kreeg hij heel dikke vingers van en een dikke buik. Hij heeft dat middel al lang geleden afgebouwd. paliperidon is niet verantwoord. Hij heeft dat in 2019 gehad en is toen flauw gevallen en ook is hij op 14 mei jongstleden even weggeraakt. Wanneer hij een depot krijgt en hij flauw valt, kan hij gewond raken. Dat is onverantwoord.
Volgens klager is het onzin dat hij zich anders dan anders zou gedragen vanwege psychische klachten. Hij heeft zich in zijn voormalige huwelijk 33 jaar ongelukkig en depressief gevoeld en voelt zich nu goed. Hij komt nu meer voor zichzelf op en daar moeten mensen aan wennen. Daarbij is de situatie begonnen na een ruzie met zijn vriendin, waar de politie ook bij kwam. Die heeft de situatie helemaal verkeerd begrepen. De politiemensen hadden er ook belang bij om hem in een kwaad daglicht te stellen.
In de toelichting van de pvp is ook vermeld dat er geen sprake is van ernstig nadeel, veroorzaakt door een stoornis dat verplichte zorg rechtvaardigt. Ook is er geen actuele uitvoeringsbeslissing genomen. In de beslissing van 10 april 2021 is niet weergegeven welk middel klager krijgt en in welke hoeveelheid, hoe vaak en hoe het wordt toegediend. Dit hoort wel zo te zijn volgens de IGJ. Gelet op klager zijn klachten is het middel niet veilig.
Gevraagd is om schadevergoeding toe te kennen.

Standpunt van verweerder

6. Volgens verweerder is klager al ruim 2 maanden psychotisch. Gedurende de opname is voortdurend een manisch psychotisch beeld waargenomen met grootheidswanen, verhoogd associatief denken en tachyfrenie, daarnaast wisselend incoherentie en paranoïde wanen. Het is duidelijk geworden dat herstel zonder medicamenteuze behandeling niet zal plaatsvinden. Hierbij zullen de schade en ernstige nadelen die klager en zijn omgeving ondervinden in stand gehouden worden. Er is gevaar dat hij agressie jegens zichzelf oproept en hiermee lichamelijk letsel oploopt. Klager was zowel voor als na zijn opname regelmatig agressief, dreigend en grensoverschrijdend in zijn gedrag. Hij heeft zijn verschillende behandelaars bedreigd iets aan te doen, maar ook voorafgaand aan de opname zijn moeder stevig vastgepakt.

Klager kreeg tijdens de opname orale medicatie, lithium en paliperidon maar op 6 mei jongstleden kwam men er achter dat klager de orale medicatie niet innam. Hij heeft toen ook verteld dat hij geen medicatie heeft gebruikt. Er is meermalen met klager gesproken over medicatie tijdens de opname.

Volgens verweerder zou lithium voor klager het beste middel zijn tegen zijn bipolaire stoornis, maar omdat klager nu psychotisch is en geen orale medicatie neemt is gekozen voor een depot paliperidon als antipsychoticum. De hoop is dat wanneer de psychose verbleekt, klager lithium zal nemen.

De bijwerkingen die klager noemt van paliperidongebruik in 2019 kan verweerder niet plaatsen omdat klager eerder geen paliperidon heeft gehad. Volgens verweerder kan hij de bijwerking van lithium, in de vorm van een dikke buik, ook niet vinden in klagers dossier.

Volgens verweerder is op 10 april 2021 de beslissing genomen tot verlenen van verplichte zorg. Op 12 mei jongstleden heeft hij ook een beslissing genomen in dit kader, maar volgens verweerder is hem verzekerd dat daarvoor niet weer een schriftelijke beslissing gemaakt hoefde te worden. Klager was op 10 april 2021 maar ook nu niet in staat om een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van medicatie te maken.

D. Overwegingen van de commissie

1. In de Wvvgz staan op diverse plaatsen voorwaarden waar aan voldaan moet worden om verplichte zorg te mogen verlenen. Wanneer geen sprake is van tijdelijk zorg moet er een (voortgezette) crisismaatregel of zorgmachtiging zijn waarin is aangegeven welke vormen van zorg verleend mogen worden. Beoordeeld moet worden of de betrokkene in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake van de specifieke vorm van verplichte zorg waar het om gaat.

Is dat zo, dan moeten de wensen en voorkeuren van de betrokkene ten aanzien van de verplichte zorg worden gehonoreerd en kan alleen alsnog verplichte zorg worden verleend als voldaan wordt aan de specifieke gronden van artikel 2.1 lid 6 Wvvgz.¹

Is dat niet zo, dan geeft vooral artikel 3:4 Wvvgz aan met welk doel verplichte zorg kan worden verleend.

¹ Zie de beschikking in cassatie van de Hoge Raad van 18 december 2020, vindplaatsnummer ECLI:NL:HR:2020:2096

2. Daarnaast geeft hoofdstuk 8 van de Wvvgz regels over rechten en plichten bij de tenuitvoerlegging van onder meer de zorgmachtiging. Meer in het bijzonder staan in artikel 8:9 nadere regels over beslissingen tot het verlenen van verplichte zorg. De klachtencommissie vindt in dit geval artikel 8:9 lid 2 Wvvgz van belang. Dat bepaalt dat de zorgverantwoordelijke een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van de crisismaatregel, machtiging tot voorzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging op schrift stelt en de beslissing van een schriftelijke motivering voorziet. Volgens verweerder hoefde de beslissing van 12 mei 2021 tot het verlenen van verplichte zorg niet nogmaals op papier gezet te worden. Er is al een schriftelijke versie van de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg en die is van 10 april 2021. De klachtencommissie begrijpt dit standpunt zo dat van de kant van GGZ Friesland ervan wordt uitgegaan dat de beslissing van 10 april 2021 ter zake van het verlenen van verplichte zorg als een soort paraplubeslissing dient te gelden die bij de beslissing van 12 mei 2021 nader is ingevuld. Niet gezegd kan worden dat op 12 mei 2021 geen beslissing is genomen ter zake van verplichte zorg. Verweerder heeft zelf ook aangegeven dat daarvan wel sprake is. De klachtencommissie deelt het standpunt dat de beslissing van 12 mei 2021 niet op schrift hoefde te worden gesteld, niet. Artikel 8:9 lid 2 Wvvgz geeft duidelijk aan dat een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op schrift moet worden gesteld en schriftelijk moet worden gemotiveerd. Aan die eis is in dit geval niet voldaan omdat de beslissing van 12 mei 2021 niet op schrift is gesteld. Naar het oordeel van de commissie kan hiervoor, in ieder geval in dit geval, niet terug worden gegrepen op de beslissing van 10 april 2021. Die beslissing is genomen 4,5 week vóór de beslissing waar klager tegen heeft geklaagd, klager was op dat moment een paar uur opgenomen, hij was opgenomen op grond van een crisismaatregel, terwijl hij inmiddels is opgenomen op grond van een zorgmachtiging. Daarbij is de beslissing van 10 april 2021 genomen door een andere behandelaar in een andere kliniek en is in de beslissing van 12 mei 2021 over de verplichte zorg in de vorm van medicatie dusdanig geconcretiseerd dat dit een meer verplichtend karakter kreeg dan voorheen. Dit alles is, in samenhang bezien, voor de klachtencommissie reden om tot de conclusie te komen dat niet is voldaan aan artikel 8:9 lid 2 van de Wvvgz. Hoewel in het dossier en ter zitting de beslissing wel is gemotiveerd, is de voorwaarde van artikel 8:9 lid 2 Wvvgz een belangrijke voorwaarde. Van een betrokkene kan niet verwacht worden dat die bij (belangrijke) beslissingen over verplichte zorg, waar hij of zij het mogelijk niet mee eens is, alleen informatie daarover krijgt in gesprek(ken) met de behandelaar en informatie in het dossier. Daarom zal de klachtencommissie de klacht gegrond verklaren, de beslissing vernietigen en komt zij niet toe aan een oordeel over de inhoudelijke kant van de klacht.
3. Klager heeft nog verzocht om schadevergoeding. Gelet op het tijdstip waarop de onderbouwing daarvan is binnengekomen, is die onderbouwing nog niet voorgelegd aan de Raad van Bestuur en is op de zitting besproken dat de klachtencommissie eerst een beslissing zal nemen op de klacht zelf en afhankelijk daarvan zal beoordelen of nog nader op het verzoek tot schadevergoeding moet worden beslist en dat nog moet worden voorgelegd aan de Raad van Bestuur. In het verzoek om schadevergoeding is in zijn algemeenheid gesteld, maar niet onderbouwd, dat sprake is van immateriële schadevergoeding door norm overtredend handelen. De klachtencommissie vindt daarnaast van belang dat de klacht weliswaar gegrond wordt verklaard, maar er door verweerder niet is gehandeld naar die beslissing. Gelet op het voorgaande wordt het verzoek om schadevergoeding afgewezen.

Beslissing²

De commissie

- verklaart de klacht gegrond,
- vernietigt de beslissing van 12 mei 2021
- en wijst het verzoek om schadevergoeding af.

Gegeven op 31 mei 2021 te Heerenveen door mevrouw mr. S.E. van der Heijden als voorzitter, de heer drs. H.N. Koetsier en de heer D. Buwalda als leden, bijgestaan door mevrouw T.E. Miedema-de Haan als ambtelijk secretaris die deze beslissing heeft verzonden op 31 mei 2021.

mr. S.E. van der Heijden,
voorzitter.

² Op grond van artikel 10:7 Wvvgz kunnen partijen binnen zes weken in beroep gaan tegen de beslissing van de klachtencommissie door indiening van een verzoekschrift bij de rechtbank.